

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-01-15

Vår referens

Sebastian Kjellman
Beredskapssamordnare
sebastian.kjellman@malmö.se

Återrapportering av nämndinitiativ av Helena Nanne (M) och Håkan Fäldt (M) om att höja den civila beredskapen i Malmö STK-2024-347

Sammanfattning

Helena Nanne (M) och Håkan Fäldt (M) inkom under kommunstyrelsens sammanträde den 7 februari 2024 med ett nämndinitiativ om att höja den civila beredskapen i Malmö. I nämndinitiativet lyftes att ”den nuvarande verkligheten, med ett försämrat säkerhetsläge i Sverige och Europa, höjd terrorhotnivå och klimatförändringar som ökar risken för allvarliga väderhändelser, visar på behovet av att stärka såväl Malmö stads som Malmöbornas beredskap”.

I detta ärende återrapporteras de två yrkanden som bifölls av kommunstyrelsen. Dessa var att uppdra åt stadskontoret att genomföra kontinuerliga kommunikationsinsatser i syfte att stärka Malmöbornas beredskap med utgångspunkt i MSB:s information samt att uppdra åt stadskontoret att genomföra en genomlysning av Malmöbornas beredskap med särskilt fokus på utsatta grupper som riskerar att inte klara sig själva i händelse av kris eller höjd beredskap.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner återrapporteringen av Helena Nannes (M) och Håkan Fäldts (M) nämndinitiativ gällande stadskontorets uppdrag att genomföra kontinuerliga kommunikationsinsatser i syfte att stärka Malmöbornas beredskap med utgångspunkt i MSB:s information.
2. Kommunstyrelsen godkänner återrapporteringen av Helena Nannes (M) och Håkan Fäldts (M) nämndinitiativ gällande stadskontorets uppdrag att genomföra en genomlysning av Malmöbornas beredskap med särskilt fokus på utsatta grupper som riskerar att inte klara sig själva i händelse av kris eller höjd beredskap.

Beslutsunderlag

- Beslut KS 240306 § 69 med reservation (M+C) och muntlig reservation (SD) Besvarande av nämndinitiativ av Helena Nanne (M) och Håkan Fäldt (M) om att höja den civila beredskapen i Malmö
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 250120 Återrapportering av nämndinitiativ av Helena Nanne (M) och Håkan Fäldt (M) om att höja den civila beredskapen i Malmö

Beslutsplanering

Kommunstyrelsen 2024-02-07

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-03-04

Kommunstyrelsen 2024-03-06

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-01-20

Beslutet skickas till

Helena Nanne (M)

Håkan Fäldt (M)

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Helena Nanne (M) och Håkan Fäldt (M) inkom under kommunstyrelsens sammanträde den 7 februari 2024 med ett nämndinitiativ om att höja den civila beredskapen i Malmö. I nämndinitiativet lyftes att ”den nuvarande verkligheten, med ett försämrat säkerhetsläge i Sverige och Europa, höjd terrorhotnivå och klimatförändringar som ökar risken för allvarliga väderhändelser, visar på behovet av att stärka såväl Malmö stads som Malmöbornas beredskap”.

I ärendet återrapporteras de två yrkanden som bifölls av kommunstyrelsen. Dessa var att uppdra åt stadskontoret att genomföra kontinuerliga kommunikationsinsatser i syfte att stärka Malmöbornas beredskap med utgångspunkt i MSB:s information samt att uppdra åt stadskontoret att genomföra en genomlysning av Malmöbornas beredskap med särskilt fokus på utsatta grupper som riskerar att inte klara sig själva i händelse av kris eller höjd beredskap.

Kontinuerliga kommunikationsinsatser i syfte att stärka Malmöbornas beredskap med utgångspunkt i MSB:s information

Kommunstyrelsen gav stadskontoret i uppdrag att genomföra kontinuerliga kommunikationsinsatser i syfte att stärka Malmöbornas beredskap med utgångspunkt i MSB:s information.

Stadskontoret arbetar aktivt och medvetet redan idag med att stärka Malmöbornas beredskap på olika sätt. Nedan några exempel.

Beredskapsveckan

Malmö stad har i många år bidragit till Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskaps (MSB) årliga informationskampanjer under beredskapsveckan, i syfte att höja den enskildes förmåga kopplat till egenberedskap.

Årets nationella tema var ”Sätt igång”. Med 2024 års kampanj byggde stadskontoret vidare på det engagemang som blev tydligt under 2023, när Malmöbor delade sina egna upplevelser av kris och krig och delgav sina bästa tips och idéer på hur krissituationer kan lösas. Detta i enlighet med den inriktning stadskontoret har i arbetet med beredskapsveckan med att vara lyhörda och lyssna in den erfarenhet av kris och krig som redan finns hos stadens befolkning. Flera av de råd som då gavs handlade om att ta reda på var tillförlitlig information fanns. Fokus för årets beredskapsvecka blev därför uppmaningen att säkra tillgången till en radio och vikten av att sätta på radion när något händer. Syftet var att öka kunskapen om att beredskapskanalen P4 Malmöhus är en tillförlitlig och framför allt fungerande källa vid kris eller krig. Detta för att minska risken för spridning av felaktig information.

Stadskontoret hade under framtagandet av kampanjen en nära dialog med Sveriges Radio P4 Malmöhus och spelade in två filmer med programledaren Farah Abadi där hon uppmanar tittaren/lyssnaren att slå på radion. Filmerna visades på Malmöexpressens skärmar, malmo.se, Komin och på digitala skärmar på stadens bibliotek och andra mötesplatser. De publicerades även på Facebook och Instagram. Annonsering och dialog fördes på arabiska och engelska på Facebook.

Ny information om beredskap på hemsidan

Det har under hösten genomförts ett arbete kring vilken information som finns för Malmöborna tillhanda på malmo.se/beredskap, för att säkerställa att kunskapen finns om dels hur de kan stärka egen förmåga under en oönskad händelse, så kallad egenberedskap, dels om kommunens roll och ansvar inom krisberedskap och civilt försvar. Utifrån detta kommer kommunikation att arbeta med kampanjer mot medborgare under 2025 i syfte att kommunicera egen beredskap löpande och att kunskapshöja om egen förmåga, viktiga telefonnummer, VMA och andra områden som MSB också lyfter.

I mars 2024 fick MSB regeringens uppdrag att ta fram en ny version av broschyren ”Om krisen eller kriget kommer”. I oktober publicerades den svenska versionen av broschyren på msb.se och mellan den 18-29 november skickades den ut till alla drygt fem miljoner hushåll i Sverige. Syftet med framtagandet av broschyren och utskicket av den var att öka befolkningens försvarsvilja, motståndskraft och förmåga att hantera kriser och krig. Hållbarhetsavdelningen och kommunikationsavdelningen på stadskontoret har genomfört kommunikationsinsatser i anslutning till att broschyren

publiceras och kommer fortsätta göra det under 2025 med basen malmo.se/beredskap och lyfta kommunikation som är kunskapshöjande inom civilt försvar och beredskap.

Kampanj om källkritik

En stor utmaning i Sveriges beredskap är vikten av källkritik. Det lyfter Myndigheten för samhällsskydd och beredskap allmänt och även specifikt i broschyren Om krisen eller kriget kommer. Ett ökat säkerhetshot och krig i Ukraina har lett till en större spridning av felaktig information. Det händer allt oftare att de som jobbar med omvärldsbevakning inom kommunen upptäcker felaktigheter som sprids om Malmö och om Malmö stad.

Under Eurovision spreds till exempel en film som påstods visa demonstranter i Malmö som kastade sten på polisen under protester mot att Israel fick delta i tävlingen. Men klippet var egentligen 15 år gammalt och taget från ett annat sammanhang - Davis cup i Malmö 2009. När felaktig information upptäcks samarbetar staden med andra aktörer och föreningslivet för att nå ut med korrekt information till allmänheten. Malmö stad arbetar evidensbaserat som utgångspunkt.

Stadskontorets kommunikationsavdelning leder det strategiska uppdraget för att systematiskt upptäcka, förstå och bemöta felaktig information. Det handlar om att främja interna arbetssätt bland funktioner och roller bland stadens förvaltningar.

Det handlar också om att få fler Malmöbor att vara mer källkritiska. I takt med att medielandskapet och sociala medier förändras kan det vara svårt att säkerställa vad som är sant eller falskt. Därför tog stadskontorets kommunikationsavdelning fram kampanj med ett quiz där medborgare kunde testa sina kunskaper i att syna falsk information och modifierade bilder. Den kampanjen fick stor spridning på sociala medier och kommer att återanvändas löpande under 2025.

Informationspunkter

Malmö stads planering av kriskommunikation bygger till stor del på att ordinarie kanaler, till exempel webb och telefoni, fungerar när kommunikation med allmänheten ska ske för att nå bredare målgrupper. Men vid exempelvis väderhändelser med avbrott i elförsörjning och telefoni, är stadens övergripande kommunikationskanaler sårbara och omvärldsläget har inneburit att stadskontoret behöver planera för att kunna nå ut på andra sätt.

Det finns då behov av att ersätta eller komplettera de ordinarie kanalerna med exempelvis mer direkt, mellanmänsklig, kommunikation genom informationsmöten eller uppsökande verksamhet.

Arbetet med stadens informationspunkter under 2024, som påbörjades under våren har slutförts under hösten. Arbetet har letts av stadskontoret tillsammans med

kulturförvaltningen och serviceförvaltningen där biblioteken är stadens informationspunkter vid större kriser och störningar i Malmö stads ordinarie kommunikationskanaler. Det innebär att kontaktcenter bemannar informationspunkterna och att biblioteket fungerar som våra fysiska punkter, som linjerar deras informationsuppdrag i att nå breda målgrupper.

Genomlysning av Malmöbornas beredskap med särskilt fokus på utsatta grupper som riskerar att inte klara sig själva i händelse av kris eller höjd beredskap

Stadskontoret har under hösten genomfört den efterfrågade genomlysningen genom att ta fram ett underlag som belyser vilka grupper som kan anses vara utsatta vid en oönskad händelse (kris eller höjd beredskap). Underlaget problematiserar och lyfter bland annat hur utsatthet är beroende av kontext och förmåga och att hänsyn behöver tas till flera olika perspektiv.

Underlaget lyfter bland annat olika riskfaktorer och skyddsfaktorer som människor har. Exempel på riskfaktorer är låg tillit till svenska myndigheter och/eller samhällsinstitutioner, låg tillit till andra, ensamhet, informell eller osäker anställning, osäker eller bristande boendeform, ålder, psykisk och mental hälsa, låg inkomst och behov av assistans i vardagen/dygnet runt. Exempel på skyddsfaktorer är sociala nätverk, tidigare erfarenheter av kris och krig, tillgång till information, kunskap och budskap, tillgång till offentliga resurser och till egna transportmedel. Hur skydds- och riskfaktorer sammanfaller, vad det är för typ av händelse samt vilken kontext den sker i kommer innebära att olika grupper blir utsatta vid olika tillfällen. I underlaget lyfts ändå ett antal grupper fram som skulle kunna betecknas som särskilt påverkade av negativa konsekvenser vid oönskade händelser överlag.

Människors livsvillkor påverkas av en mängd olika faktorer. Det är därför viktigt att se till hur olika sociala, ekonomiska och fysiska faktorer samverkar. Människor inom en och samma grupp kan ha väldigt olika förutsättningar och erfarenheter. Till exempel utgör äldre personer en grupp som ofta betraktas som sårbar vid värmeböljor. Men en äldre person kan också ha resurser och förmågor för att hantera värmeböljor, så som ett starkt skyddsnät eller ekonomiska tillgångar.

Den av miljöförvaltningen nyligen framtagna studien ”Extremvärme i Malmö – Vem drabbas och hur kan vi lindra effekterna?” belyser även detta, bland annat genom att lyfta utlandsfödda med erfarenhet från varmt klimat. Studien lyfter att invånare i Rosengård, många med rötter från olika delar av världen, använder sin erfarenhet för att hantera den svenska sommarvärmerna och många ser inte värmen som ett stort problem jämfört med vad de är vana vid från deras hemländer. Den lyfter även att många invånare i Rosengård har starka sociala nätverk som spelar en viktig roll i deras vardag. Familj och grannar tar hand om varandra och många umgås med sina grannar

dagligen. Intergenerationsboenden är inte ovanligt. Dessutom besöker många sina föräldrar för att hjälpa till med det som behövs. Denna sammanhållning bidrar till ett stödjande och nära samhälle, särskilt under utmanande tider som värmeböljor.

Malmö stads verksamheter bedriver ett systematiskt arbete för att identifiera sårbarheter och bygga förmåga att hindra eller minska konsekvenser vid oönskade händelser. Genom det arbetet inkluderas de specifika målgruppernas behov, som verksamheten är till för. Malmö stad har även en vana att vid olika oönskade händelser, tillsammans med samverkande aktörer, ta hänsyn till vem som påverkas, hur de kan påverkas och vilka åtgärder som kan behöva göras för att möta behov hos de som bor, verkar och vistas i Malmö.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret beskriver de kommunikationsinsatser som sker och kommer ske i syfte att stärka Malmöbornas beredskap med utgångspunkt i MSB:s information.

Stadskontoret nämner exempelvis arbetet med beredskapsveckan, kampanj med Sveriges Radio P4 Malmöhus om beredskap, informationsinsatser via hemsida, kampanj om källkritik och stadens satsning på nya informationspunkter på stadens bibliotek.

Stadskontoret har genomfört den efterfrågade genomlysningen genom att ta fram ett underlag som belyser vilka grupper som kan anses vara utsatta vid en oönskad händelse (kris eller höjd beredskap). Med hjälp av detta underlag ser stadskontoret att ytterligare hänsyn kan tas till olika målgruppers behov, särskilt de som inte direkt träffas av det förebyggande och förberedande arbete som utförs av kommunens egna verksamheter.

Samtidigt ser stadskontoret att det finns risker med att homogent peka ut grupper. Miljöförvaltningens studie visar på att endast undersöka en faktor eller ett antagande isolerat kan ge en missvisande bild av exempelvis en persons förmåga i ett visst geografiskt område att hantera perioder av höga temperaturer.

Ansvariga

Agnes Wemme Nämndsekreterare

Per-Erik Ebbeståhl Avdelningschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör